

2025. évi Tudomány- és Technikatörténeti Konferencia

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) Tudománytörténeti Szakosztálya június 26-29. között Kolozsváron rendezte az immáron XVIII. Tudomány- és Technikatörténeti Konferenciáját (TTK), melynek továbbra is kiemelt célja: a tudományos igényű ismeretterjesztés. A Romániai Magyar Demokratikus Szövetség, a Communitas Alapítvány, és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem által is támogatott szakmai rendezvény idén is kiváló fórumot teremtett a matematika, a műszaki- és természettudományok, valamint az ipar történetével foglalkozó Kárpát-medencei kutatók és az érdeklődők számára is.

Június 26-án az utazások és szállásfoglalások után a Kolozsvár központjában lévő Bulgakov kávézóban kezdődött az idei programunk. A 2024. júniusi nagykarolyi TTK után egy év elteltével jó volt találkozni és ismét beszélgetni, eszmét cserélni egymással!

Másnap hagyományápolással kezdtük a napot, ugyanis a TTK velejárója egy körutazás. A szervezők (**Kása Zoltán, Prokop Zoltán, Tóth Ildikó**) előkészítő munkája révén előre kiválasztott helységekhez kötődő ipartörténeti, építészeti és műszaki- és természettudománnyal kapcsolatos nevezetességeket tekinthettünk meg. A **Kirándulásvezető** kézirat készítői idén is dicséretet és köszönetet érdemelnek! Mezőségi körutazásunk a **Házsongárdi temető** parkolójából indult. Első állomásunk **Válaszúton** egy az eklektika jegyében épült, közelmúltban felújított, Bánffy-kastély volt. Ezt követően a település szülöttje Kallós Zoltán Kossuth-díjas néprajzkutató 2010-ben megnyílt gyűjteményében gyönyörködtünk. **Bonchidán** egy jobb sorsra érdemes, így a Transylvania Trust Alapítvány által felújítás alatt lévő másik Bánffy-kastély belső parkjában sétálhattunk. **Szamosújváron** egy barokk stílusban épült templomot, mely a romániai örmény szertartású katolikusok székesegyháza, majd a Fráter György által 1540 körül épített, 1786-tól börtönnek használt Martinuzzi-várat, és Rózsa Sándor betyárvezér sírját tekintettük meg. **Széki** kirándulásunk is tartalmas volt. Látogatást tettünk a természetvédelmi területnek tekinthető széki nádasban, a helyi református templomban és a falumúzeumban.

Széki múzeum előtti csoportkép

Ebéd után a **Pusztakamarás** határában lévő 1944-es zsidómészárlás emlékhelyéhez, a zsidótemető bejáratához vezetett az útunk. **Pusztakamaráson** volt lehetőség Sütő András szülőházát és a helyi református templomot belülről is megtekinteni. **Magyarszováton** egy fiatal unitárius lelkész volt az idegenvezetőnk, a XIII. század végén épült műemléktemplomban. **Kolozsvárra** visszaérve, vacsora után esti villanyfény mellett egyénileg ismerkedtünk a város nevezetességeivel.

Szombaton a **Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem** előadótermében **Kása Zoltán** és **Oláh-Gál Róbert** az EMT Tudománytörténeti Szakosztály vezetői mellett **Holló Csaba**, a Magyar Mérnöki Kamara Elnökség tagja köszöntötte a TTK résztvevőit.

Holló Csaba, Kása Zoltán és Oláh-Gál Róbert

Az előadások benyújtott anyagaiból (szakmai cikk és prezentáció) megszerkesztett konferenciakötet az Open Journal System platformon létrehozott EMT-oldalon található, melyet a Google Scholar is megjelenít, így mindenki számára szabadon elérhető a <https://ojs.emt.ro/index.php/ttk> címen. Az idei négyszer hat előadás az elhangzásuk sorrendjében a következők voltak:

- **SELINGER Sándor** Gondolatok az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) megalakulása 35. évfordulójának margójára. Történeti visszatekintés a kezdetekre, 1990-1994
- **HOLLÓ Csaba** Mozaikok a településtervezés történelmi mérnöki alapjaiból
- **KOVÁCS Lehel István** Magyarország és Románia határvonalának kijelölése és története, különös tekintettel a Csukás–Bucsecs szakaszra
- **HAJNA Jánosné Zsolnay Miklós és az 1907. évi Pécsi Országos Kiállítás és Vásár**
- **MIHOLCSA Gyula** A kalendárium – tudománytörténeti szemmel
- **WANEK Ferenc** Az erdélyi szászok őslénytani hagyatéka
- **GIMESI László** A távbeszélő elterjedése Magyarországon a XIX. században
- **SIPOS László József** A 125 éve született Gábor Dénes feltaláló munkássága, máig ható üzenete
- **CHAPPON Miklós** Miért nincs kémény az Országházunkon?
- **RUSZ Otilia** Brassai Sámuel, mint meteorológus
- **SZENKOVITS Ferenc** Bolyai Farkas csillagászata
- **KERESZTES Kálmán, OLÁH-GÁL Róbert** Bolyai János Domáldon
- **OLÁH-GÁL Róbert** Bolyai János és a Magyar Tudományos Akadémia
- **HORVÁTH Sándor** Némely adalék Bolyai Farkas professzor sokszög-átdarabolási tételéhez
- **MUNKÁCSY Katalin** A hiperbolikus szemléletmód jelei gondolkodásunkban
- **KIS Boglárka Mercédesz, CSUTAK Róbert, LÁSZLÓ Ákos, COCÁRA Anett, BODOR Botond, KÖVECSI Szabolcs Attila, SILYE Lóránd, GAZDA Flóra, DOBRI Dávid** A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium földtani gyűjteménye: múlt és jelen találkozása
- **SILYE Lóránd, FŐZY István** Nopcsa Ferenc (1872-1933) életének és tudományos tevékenységének öröksége
- **ALBERT Gábor, FEJÉR László** Két Magyarország vízügyei Kvassay Jenő és Sajó Elemér munkásságának tükrében
- **BORBÉLY Endre, KRASZNAI Enikő** Kandó Kálmán életműve
- **VICZIÁN István, PATHI-NAGY Gábor** Pathi Nagy Sámuel komáromi orvosi tevékenysége (1800-1810)
- **KOVÁCS Zoltán** Fizikai felfedezések láncolata – a gravitáció
- **MAJDIK Kornélia** A tellúr Erdélyben született
- **PÁPAY László** Magyarországi eocén kőszén és bányászatuk fő veszélyei az ÉK-Dunántúli-középhegységben
- **KÁSA Zoltán** Bolyai Farkas-émlékiállítás

A tizenkét órás programot **László Tibor**, a Kolozsvári Rádió riportere az elejétől a végéig követte, és több interjút is készített az általa kiválasztott személyekkel. Reméljük, a kolozsvári mellett a marosvásárhelyi rádióműsor-szerkesztők figyelmét is sikerült a nívós előadásokkal felkeltenünk!

A **NOVOFER Alapítvány – A műszaki szellemi alkotásért** vezetői jóvoltából Gábor Dénes egy-egy könyvét kapták ajándékba a TTK résztvevői. (Bővebb infó az általam kivetített prezentációban található.)

A prezentációk után egy jó hangulatú díszvacsorára került sor, mely teret adott a szabad beszélgetéseknek.

Vasárnap délelőtt **Kása Zoltán** vezetésével a Fadrusz János által alkotott, 2011-ben felújított Mátyás király (MATHIAS REX) szoborcsoporttól indulva és érkezve ismerkedtek a magyarországi résztvevők Kolozsvár nevezetességeivel.

Az EMT vezetői minden érdeklődőt szeretettel várnak a – valószínűleg – Nagyszebenben tartandó XIX. Tudomány- és Technikatörténeti Konferencián. Készülve a 2026. évi előadásokra, ne feledjük **Selinger Sándor** EMT alapító elnök tanácsát: **a jövőnk záloga a tudományos igényességű ismeretterjesztés!**

Lejegyezte: **Sipos László József**, az MMK Történeti Bizottság tagja
A fotókat készítette: **Prokop Zoltán**, az EMT program-szervezője